

50 χρόνια ÉCOLE DES HAUTES ÉTUDES EN SCIENCES SOCIALES και κοινωνικές επιστήμες στην Ελλάδα (1975-2025)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Στις 3 και 4 Νοεμβρίου 2025, πραγματοποιήθηκε στο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης» επιστημονική συνάντηση Ελλήνων και Γάλλων κοινωνικών επιστημόνων, με αφορμή τη συμπλήρωση πενήντα ετών από την ίδρυση της Ανωτάτης Σχολής Κοινωνικών Επιστημών στο Παρίσι (École des hautes études en sciences sociales, EHESS), κληρονόμου του 6^{ου} Τμήματος της πρεσβύτερης École pratique des hautes études (ίδρ. 1947). Η διημερίδα οργανώθηκε υπό την αιγίδα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και με τη συμμετοχή του Παντείου Πανεπιστημίου, του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, του Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών του Ινστιτούτου Τεχνολογίας και Έρευνας και της Γαλλικής Σχολής Αθηνών (École française d'Athènes). Υποστηρίχθηκε από την Πρεσβεία της Γαλλίας στην Ελλάδα, το Γαλλικό Ινστιτούτο Ελλάδος και το Ελληνικό Ίδρυμα Βιβλίου και Πολιτισμού (ΕΛΙΒΙΠ).

Η συμμετοχή τόσων πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων στις εργασίες του συνεδρίου, ο μεγάλος αριθμός ομιλητών και ομιλητριών, η αθρόα προσέλευση του κοινού οφείλονται στις στενές σχέσεις της ελληνικής επιστημονικής κοινότητας με την École des hautes études en sciences sociales, αλλά και στον διεθνή χαρακτήρα, το καινοτόμο επιστημονικό πνεύμα και το κύρος της Σχολής. Εκατοντάδες Ελληνίδες και Έλληνες κοινωνικοί επιστήμονες, που στελέχωσαν και στελεχώνουν πανεπιστήμια, κέντρα ερευνών και πολιτιστικά ιδρύματα, αποφοίτησαν από την EHESS, αποκτώντας μεταπτυχιακά διπλώματα· εκατοντάδες συναναστράφηκαν στα σεμινάρια της μεγάλα ονόματα της γαλλικής διανόησης (Ρ. Μπαρτ, Π. Μπουρντιέ, Φ. Μπρωντέλ, Ζ. Ντεριντά, Μ. Γκοντελιέ, Φρ. Αρτόγκ, Κ. Καστοριάδη, Μ. Κούντερα, Κλ. Λεβί-Στρως, Ζ. Ντιντί-Ουμπερμάν, Τ. Πικετί κ.ά.), ενώ πάνω από διακόσιοι είναι οι Έλληνες διδάκτορες της Σχολής, που άφησαν το αποτύπωμά τους στις κοινωνικές επιστήμες στην Ελλάδα και στις γαλλόφωνες χώρες.

Για πολλές δεκαετίες, η Εκόλ με τις ιδιαιτερότητές της –ανοιχτά σεμινάρια σύγχρονης έρευνας αντί της από καθέδρας παράδοσης, εργαστήρια, διεπιστημονική προσέγγιση, εξωστρέφεια και διαρκή διάλογο με την κοινωνία– λειτούργησε σαν μαγνήτης για νέες και νέους από την Ελλάδα που, από τα πρώτα χρόνια της Μεταπολίτευσης, αναζητούσαν τον δρόμο τους στις κοινωνικές επιστήμες. Δεκάδες έργα εμβληματικών προσωπικοτήτων της Σχολής μεταφράστηκαν, συζητήθηκαν και άνοιξαν νέους ορίζοντες στα πεδία της ιστορίας, της ανθρωπολογίας, της κοινωνιολογίας, της οικονομίας, της φιλοσοφίας, της γλωσσολογίας και της ψυχολογίας στην Ελλάδα.

Οι δεσμοί της EHESS με την Ελλάδα ήταν εξαρχής αμφίδρομοι: και την προτιμούσαν φοιτήτριες και φοιτητές μας για τις μεταπτυχιακές σπουδές τους, και η Ελλάδα, αρχαία, μεσαιωνική και νέα, αποτέλεσε προνομιακό αντικείμενο διδασκαλίας και έρευνας στη σχολή από διακεκριμένους ελληνιστές, όπως οι Ζ.-Π. Βερνάν, Π. Βιντάλ-Νακέ, Ν. Λορώ, Κ. Μοσσέ, Β. Αζουλέ κ.ά.· βυζαντινολόγους, όπως οι Ε. Αντωνιάδη-

Μπιμπίκου, ο Α. Γκιγιού, ο Φ. Ρονκόνι· νεοελληνιστές ιστορικούς, όπως ο Γ. Β. Δερτιλής, που ίδρυσε με αρωγή του ελληνικού κράτους την «ελληνική έδρα» της EHESS, ο Κ. Κωστής, ο Γ. Τσιώμης και η Μ. Λ. Μητσού. Ύστερα από τέσσερις επιτυχείς θητείες, η «ελληνική έδρα» αναμένεται να ενεργοποιηθεί ξανά, όπως υποσχέθηκε ρητά στην Αθήνα ο πρόεδρος της Σχολής Ρομαίν Υρέ.

Το δίγλωσσο πρόγραμμα της διημερίδας, με ταυτόχρονη μετάφραση, περιέλαβε ανακοινώσεις και στρογγυλές τράπεζες με θέματα αφενός την ξεχωριστή εμπειρία Ελλήνων κοινωνικών επιστημόνων από τις σπουδές τους στην EHESS και τη συνεργασία τους με διευθυντές και διευθύντριες σπουδών της, όπως η κοινωνική ανθρωπολόγος Μαρί-Ελιζαμπέτ Αντμάν, που μας άφησε λίγες μόλις μέρες αργότερα· αφετέρου μεθοδολογικά ζητήματα, τις προοπτικές των κοινωνικών επιστημών και της «ελληνικής έδρας» στο Παρίσι, αλλά και τις ελληνογαλλικές συνεργασίες στην έρευνα, τη διδασκαλία, τον εκδοτικό χώρο. Το πρόγραμμα του συνεδρίου και οι εισηγήσεις σε γαλλική γλώσσα είναι προσβάσιμα στον σύνδεσμο: [50 ans EHESS](#)

Ήδη, με συμβάσεις συνεργασίας, έχουν θεσπιστεί ετήσιες υποτροφίες για τέσσερις κοινωνικούς επιστήμονες από το ΕΚΠΑ, το Πάντειο, το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του ΕΙΕ και το Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών του ΙΤΕ, που καλούνται να προσφέρουν τέσσερα σεμινάρια στην EHESS ([Professeurs invités](#))· οργανώνονται επιμορφωτικά σεμινάρια και θερινά σχολεία για υποψήφιους διδάκτορες στη Γαλλική Σχολή Αθηνών (EFA), ([atelier doctoral](#))· δημιουργούνται δίκτυα συνεργασίας στην έρευνα με αντικείμενο την ανατολική Μεσόγειο ([EURETES](#)). Η συνεργασία ελληνικών ιδρυμάτων με ένα κορυφαίο γαλλικό πανεπιστήμιο κοινωνικών επιστημών, την ώρα που η Ευρώπη διεκδικεί ξανά την άλλοτε γερά εδραιωμένη θέση της στον κόσμο, δεν μπορεί παρά να είναι ελπιδοφόρα και κερδοφόρα για τις δυο πλευρές.